

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **nezletilá M. M.**, právně zastoupena Mgr. Martinem Šlechtou, advokátem a společníkem společnosti Heřmánek & Černý, advokátní kancelář, s. r. o., se sídlem Dřevná 382/2, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2014, č. j. 4 Az 23/2013 - 50,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2014, č. j. 4 Az 23/2013 - 50, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Nezletilá žalobkyně M. M. se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2014, č. j. 4 Az 23/2013 - 50, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 30. 9. 2014, č. j. 4 Az 23/2013 - 50, zamítl žalobu nezletilé: M. M. proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 19. 12. 2013, č. j. OAM-82/LE – LE20 – LE05 - 2013, kterým nezletilé žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „ zákon o azylu“).

Městský soud při svém rozhodování nejprve dospěl k závěru, že nezletilé žalobkyni nemohl být v žádném případě udělen azyl ve smyslu ust. § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Je tomu tak proto, že žalobkyně, která se útlého věku, se narodila v České republice, kde také od svého narození žije se svou matkou H.. Již z těchto důvodů nemohla být vystavena jakémukoliv jednání, jež by mohlo být považováno za pronásledování ve smyslu zákona o

azylu. Ostatně i žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou za nezletilou podala dne 9. 5. 2013 její zákonná zástupkyně H. M., byla odůvodněna jen humanitárními důvody (nezletilá utrpěla velmi vážné opaření horkou vodou na 45 % těla a neměla pojištění pro případ nemoci či úrazu).

Městský soud také dospěl k závěru, že nezletilá žalobkyně nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu ve smyslu ust. § 13 a § 14 zákona o azylu. Žalovaný správní orgán se nejprve zabýval otázkou, zda v případě nezletilé žalobkyně není dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny podle ust. § 13 již citovaného zákona. V rámci této činnosti však dospěl k závěru, že v případě nezletilé žalobkyně nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení tohoto typu azylu. Nezletilá žalobkyně ostatně v tomto směru ani nenamítala porušení zákona. Žalovaný se v této věci podrobně zabýval i zákonnými podmínkami pro udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu. Vyšel z lékařských zpráv o zdravotním stavu žalobkyně, které byly předloženy v řízení její zákonnou zástupkyní, a na základě toho konstatoval, že v současné době je zdravotní stav nezletilé žalobkyně již dobrý. Následky úrazu se neprojevují na pohyblivosti žalobkyně, která jinak netrpí žádnými vážnými potížemi. Léčení jejího zdravotního stavu již nevyžaduje ani specializovanou a v její vlasti nedostupnou péči. Správní soud při posuzování žalobních námitek dovodil, že nezletilá žalobkyně ani konkrétně neuvedla, v čem podle jejího názoru spočívá vadné posouzení neudělení humanitárního azylu ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu. Proto také nepovažuje neudělení tohoto typu azylu za protiprávní. Je tomu tak i proto, že ani existenci rodinných vazeb na území České republiky nelze podle ustálené judikatury (např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011) považovat za důvod pro udělení humanitárního azylu.

Městský soud posléze dospěl i k závěru, že nezletilá žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 14a a § 14b zákona o azylu. Nezletilá ve své žalobě i v jejím doplnění především namítala nesprávné posouzení její žádosti o udělení mezinárodní ochrany z hlediska ust. § 14a zákona o azylu. Žalovaný správní orgán vycházel při svém rozhodování ze skutečností, které uvedla především zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně. Trest smrti na Ukrajině byl zrušen již v roce 2000. Ze zpráv o situaci v této zemi vyplývá, že v ní neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možné považovat ve vztahu k nezletilé žalobkyni za vážnou újmu ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu (situace na Ukrajině byla posuzována ke dni podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a ke dni vydání rozhodnutí, tj. od května do prosince 2013. Nezletilá žalobkyně však v doplnění žaloby ze dne 8. 4. 2014 poukazovala na zprávu Amnesty International ze dne 14. 3. 2014, která již hovoří o potyčkách mezi ukrajinským obyvatelstvem a o střetech mezi ukrajinskou armádou a separatisty v Charkově a Doněcku. Neuvedla však, proč se domnívá, že by tyto skutečnosti měly mít na ní vliv v případě jejího návratu. Městský soud má ale za to, že by nezletilá žalobkyně nebyla ohrožena ani v případě, pokud by střety mezi armádou a separatisty pokračovaly. Je tomu tak proto, že k těmto střetům dochází jen v určité části Ukrajiny a do těchto nebezpečných oblastí by nezletilá žalobkyně jistě nejela. Ostatně i zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně připustila, že jim v případě návratu na Ukrajinu žádné nebezpečí nehrozí. Sama má jen obavy z toho, že by v této zemi nezískala zaměstnání a že na Ukrajině má jen bratra a dědečka. V České republice, kde má přechodný pobyt, naopak

žije s mužem, který má české občanství. Správní soud dospěl i k tomu, že v případě nezletilé žalobkyně nejsou dány ani důvody udělení mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny podle ust. § 14b zákona o azylu. Je tomu tak proto, že žadatelce není udělena doplňková ochrana. Nezletilá žalobkyně však tuto skutečnost nikterak nezpochybňuje.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podala nezletilá žalobkyně jako stěžovatelka (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opřela o ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka ve vztahu ke stížnímu důvodu dle ust. § 103 odst 1 písm. b) a d) s. ř. s. především namítla, že se žalovaný správní orgán dostatečně nezabýval zprávami o stavu na Ukrajině. Tak ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 9. 2012 nazvané *„Informace o zemi původu potřebné pro řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR-Ukrajina“* je výslovně uvedeno, že návrat neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do vlasti „může mít negativní důsledky“. Z této zprávy také vyplývá, že ačkoli na Ukrajině formálně existují možnosti právní ochrany (stížnost proti postupu příslušníků orgánů státní moci, institut ombudsmana) je v praxi jen malá šance se domoci ochrany. Stejně tak je ve zprávě s názvem „Ukrajina, Mezinárodní organizace pro migraci, srpen 2012, údaje o zemi“ uvedeno, že *„v důsledku trvale nedostatečného financování je státní péče poměrně často nízká“*. Obě uvedené zprávy však nebyly odpovídajícím způsobem vyhodnoceny a zohledněny ani správním orgánem, ani krajským soudem, ačkoliv jsou obsažené ve spise.

Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku rovněž konstatoval: *„Je nepochybné, že k těmto střetům dochází v určité části Ukrajiny a znamená to tedy, že žalobkyně by při návratu na Ukrajinu jistě nejela do takto nebezpečných oblastí“*. Stěžovatelka by se svou matkou skutečně nejela do oblastí, o kterých je známo, že jsou nebezpečné. Problém však spočívá v tom, že v důsledku značné nepřehlednosti situace na Ukrajině, nelze území této země rozdělit na bezpečné a nebezpečné oblasti.

Jisté je také to, že špatný zdravotní stav stěžovatelky ve spojení s nízkou úrovní zdravotní péče je oním „důvodem hodným zvláštního zřetele“ ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu, a proto jí měl být udělen alespoň humanitární azyl. Městský soud měl proto posoudit, zda byl tento neurčitý právní pojem správně vyložen, t. j. „zda správní orgán zákonným způsobem určil, co je v posuzované věci neurčitým právním pojmem, zda jej dostatečně jasně vyložil a uvedl úvahy, jimiž byl při tomto výkladu veden, zda posléze takto vyložený pojem konfrontoval s dostatečně provedenými skutkovými zjištěními a konečně, zda výsledek této konfrontace nebyl v rozporu s pravidly logiky“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, č. j. 8 As 54/2009 - 84). Stěžovatelka proto napadá rozsudek městského soudu i z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka z výše uvedených důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil kasační stížností napadený rozsudek městského soudu v celém rozsahu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalované Ministerstvo vnitra v písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že správní rozhodnutí a rozsudek městského soudu jsou podle jeho názoru v souladu se zákonem. Nezletilé stěžovatelce v zemi původu nehrozí pronásledování ve smyslu zákona o azylu. U této stěžovatelky nebyl shledán ani zvláštního zřetele hodný důvod k udělení humanitárního azylu. Tento typ azylu lze udělit jen výjimečně a z mimořádných důvodů, jimiž však není zdravotní stav stěžovatelky. Její zdravotní stav je hodnocen jako dobrý, který nevyžaduje ani specializovanou péči. Informacemi o zemi původu podložil správní orgán i svůj závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění některého z definičních znaků vážné újmy podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Ukrajinu lze skutečně obrazně rozdělit na bezpečné a nebezpečné oblasti, neboťozbrojený konflikt již po mnoho měsíců probíhá na pouze na východě země, a to v Luhanské a Doněcké oblasti. Co se týká návratu neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na Ukrajinu, je třeba konstatovat, že žádné orgány České republiky neposkytují ukrajinským orgánům informace o tom, kdo požádal o udělení mezinárodní ochrany. Žalované Ministerstvo vnitra proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka (M. M.) byla účastnicí řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem Mgr. Martinem Šlechtou, který má vysokoškolské právnické vzdělání, jež je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se poté ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, t. j. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Stěžovatelka v tomto případě namítá zásadní pochybení krajského soudu, především ve vztahu k posouzení žádosti z hlediska doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotně právního postavení a toto nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit.

Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná a proto věcně přezkoumal napadený rozsudek městského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

Kasační stížnost je zčásti opodstatněná.

Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vychází z toho, že i v řízení o kasační stížnosti se kasační soud řídí dispoziční zásadou. Je provedením této dispoziční zásady, jestliže ust. § 106 odst. 1 s. ř. s. ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) toto soudní rozhodnutí napadá a považuje výroky tohoto rozhodnutí za nezákonné. Rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvedení skutkových a právních důvodů pak znamená povinnost stěžovatele tvrdit, že soudní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního a toto tvrzení musí také odůvodnit. Činnost Nejvyššího správního soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí) a tento soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vadu, k níž musí hledět z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nedostatek stěžovatelova tvrzení, že vydáním napadeného soudního rozhodnutí byl porušen zákon nebo jiný právní předpis, představuje vadu kasační stížnosti, která brání jejímu věcnému vyřízení. I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má kasační soud napadené soudní rozhodnutí zkoumat, přičemž kasační soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti soudního rozhodnutí.

Stěžovatelka ve své žalobě ze dne 23. 12. 2013 napadla rozhodnutí žalovaného správního orgánu v celém rozsahu, ale v doplnění žaloby ze dne 8. 4. 2014, učiněném na výzvu městského soudu ze dne 13. 3. 2014, kterým konkretizuje žalobní body, namítá jen neúplně zjištěný skutkový stav věci ve vztahu k dramatickému zhoršení bezpečnostní situace na Ukrajině. Poukazuje na aktuální zprávu Radia Svobodná Evropa ze dne 1. 4. 2014 o běžné střelbě v ulicích Kyjeva a o přítomnosti ruské armády na východní hranici Ukrajiny. Zpráva Amnesty International ze dne 14. 3. 2014 hovoří i o vzrůstajícím násilí a potyčkách mezi ukrajinským obyvatelstvem, jež vede až k propuknutí otevřeného násilí. V Charkově a Doněcku došlo ke střetům mezi ukrajinskou armádou a proruskými separatisty, kteří vyhlásili vlastní republiky nezávislé na centrální vládě. Důležitá hospodářská centra nejsou ani pod kontrolou kyjevské vlády. Taková bezpečnostní situace by ovšem pro ni znamenala vážné ohrožení jejího života nebo lidské důstojnosti, a to z důvodu svévolného násilí a vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu.

Městský soud se proto ve svém rozsudku v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) správně zabýval přezkoumáním výroku žalobou napadeného správního rozhodnutí o doplňkové ochraně podle § 14a zákona o azylu. Naproti tomu mimo meze žalobních bodů se zabýval městský soud i problematikou neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu, ačkoliv stěžovatelka v uvedeném směru žádné konkrétní skutkové a právní výhrady (žalobní body) nevznesla. Dlužno ovšem dodat, že městský soud i bez žalobních bodů jinak vcelku správně odůvodnil, z jakých důvodů nemohla být stěžovatelce udělena mezinárodní ochrana.

Stěžovatelka ve svém mimořádném opravném prostředku brojí opodstatněně proti napadenému rozsudku městského soudu jen v tom směru, pokud vznáší výtky proti neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu (naproti tomu námitka kasační stížnosti, jež brojí proti neudělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, nebyla uplatněna v řízení před městským soudem, ač tomu nic nebránilo, a proto není přípustná podle ust. § 104 odst. 4 s. ř. s.).

Tato výtka stěžovatelky je opodstatněná, i když i z jiných důvodů.

Institut doplňkové ochrany obecně zakotvuje ve vnitrostátní právní úpravě zásadu non-refoulement, která zabezpečuje, že uprchlík nebude ani v případě, není-li mu z různých důvodů udělen azyl, vydán do země, kde by byl zásadním způsobem objektivně ohrožen na životě, svobodě či tělesné integritě. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je tedy poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v ust. § 14a zákona o azylu neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. Aplikace institutu doplňkové ochrany se vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase než v případě aplikace institutu azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2009, č. j. 9 Azs 11/2009 - 99, dostupný na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud obecně podotýká, že doplňková ochrana by byla stěžovatelce udělena, bylo-li by v řízení o mezinárodní ochraně prokázáno, že jakkoli neuvedla azylově relevantní skutečnosti, uvedla skutečnosti svědčící o tom, že v jejím případě existují důvodné obavy, že v případě vrácení do země původu, by jí hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle ust. § 14a odstavce 2 zákona o azylu, a že stěžovatelka zároveň nemůže nebo není ochotna z důvodu takového nebezpečí využít ochrany země původu.

Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti; b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu; c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; či d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Je tedy třeba nejprve poukázat na to, že ne každá újma, jež by mohla být hodnocena jako rozporná s právem demokratického státu, dosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu zmíněného ustanovení.

Podle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. platí, že při přezkoumávání rozhodnutí vychází správní soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z toho by mohl vyplývat závěr, že správní soud nemůže k novým skutečnostem, které nastaly v době po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, přihlížet, neboť nemohly zpětně ovlivnit zákonnost rozhodnutí žalovaného k datu jeho vydání. Nicméně, otázkou možného odchýlení se od procesní normy obsažené v ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. se již Nejvyšší správní soud zabýval. Například v rozsudku ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129, www.nssoud.cz, dospěl k závěru, že *„z tohoto kogentního ustanovení* [§ 75 odst. 1 s. ř. s.] *však existují výjimky: vedle aplikace § 52 odst. 2 s. ř. s. způsobem prolamujícím uvedenou zásadu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2007, č. j. 4 As 58/2006 - 94, www.nssoud.cz) a nutnosti odhlédnutí od tohoto pravidla vzhledem ke specifičnosti věci (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, a ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. I. ÚS 712/05, oba publ. na www.judikatura.cz), je to i příkaz právní normy, která má před ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s. aplikační přednost“*. Posledně uvedený případ tedy dopadá na situace, kdy je kogentní procesní pravidlo prolomeno jinou normou, která požívá aplikační přednosti. Ve vztahu k ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. takovou normou jistě budou ve světle čl. 10 současného znění Ústavy České republiky např. i články 2 a 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, které je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady *„non-refoulement“* vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila (k aplikační přednosti zásady *„non-refoulement“* dále srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Azs 343/2004 - 56, publ. pod č. 721/2005 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 75, www.nssoud.cz, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 – 64, publ. pod č. 1336/2007 Sb. NSS či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2010, č. j. 2 Azs 8/2010 - 75, dostupný na www.nssoud.cz).

Shora uvedený závěr potvrdil i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, dostupném na www.nssoud.cz, v němž se zabýval otázkou, zda v případě žalob ve věcech mezinárodní ochrany nejsou dány specifické důvody k prolomení jiného závazného procesního ustanovení, konkrétně ust. § 75 odst. 2 věty první s. ř. s., podle něhož soud přezkoumává napadené správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve zmíněném usnesení konstatoval: *„Ve věcech mezinárodní ochrany totiž existují mezinárodní závazky, které je třeba respektovat; ostatně mezinárodní smlouvou je soud rovněž vázán a je oprávněn také posuzovat soulad jiného předpisu s takovou smlouvou (čl. 10, čl. 95 Ústavy). Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip non-refoulement vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. (...) Pro daný případ to znamená, že by soud nemohl přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. (...) Pokud tedy soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí*

by bylo narušením zásady non-refoulement a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. (...) Pokud tedy soud nemá poznatky podporující závěr, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo nezbytné poskytnout cizinci doplňkovou ochranu, neboť k tomu byly důvody plynoucí ze zásady non-refoulement, která již nemůže být zajištěna v jiném řízení, pak možnost překročení žalobních bodů je vázána jen na výjimky upravené soudním řádem správním (tedy musela by být zjištěna buď nicotnost rozhodnutí, nebo jeho nepřezkoumatelnost znemožňující přezkoumání v mezích žalobních bodů)." Tyto závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu jsou obdobně použitelné i pro postup krajského soudu podle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.

V kontextu výše uvedeného není pochyb o tom, že ust. § 14a odst. 2 písm. a) až d) zákona o azylu slouží nejen k provedení článku 15 písm. a) až c) směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice), ale jeho prostřednictvím též k provedení zmíněných mezinárodněprávních závazků, které respektuje nejen Česká republika, ale i ostatní členské státy jakož i orgány a instituce Evropské unie.

V projednávané věci nastala situace, kdy stěžovatelka v řízení před správním soudem uvádí skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Stěžovatelka tvrdí, že na Ukrajině existuje minimálně vnitřní ozbrojený konflikt, v němž umírají civilisté, kteří utíkají před boji a opouštějí domovy, zhoršuje se humanitární situace, nedostačuje lékařská pomoc a péče, hrozí přesunutí konfliktu směrem na západ a země se připravuje na další válku. Je proto na správním soudu, aby uvážil o tom, zda v projednávaném případě existují dostatečné záruky, že i v případě postupu tohoto soudu podle ust. § 75 odst. 1 s. ř. s., tedy v případě nepřihlédnutí k výše uvedeným okolnostem nastalým až po rozhodnutí správního orgánu a tomu odpovídajícího zamítnutí žaloby, zde jsou právní záruky, že nedojde k nucenému vycestování stěžovatelky do země původu dříve, než budou k tomu příslušným správním orgánem dostatečně zváženy tyto nové okolnosti (ať již z hlediska možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany v rámci případného nového řízení podle zákona o azylu či z hlediska obdobných důvodů znemožňujících vycestování cizince v režimu zákona o pobytu cizinců).

Správní soud se tedy bude muset zabývat i možnostmi stěžovatelky podat si novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž by mohla uplatnit nové důvody, a to podle současného právního stavu. Vzhledem k tomu bude muset správní soud hodnotit také právní úpravu podle ust. § 120a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), podle níž je správní vyhoštění podmíněno závazným stanoviskem Ministerstva vnitra České republiky, že v daném případě nejsou dány důvody znemožňující vycestování cizince do státu, jehož je státním občanem, ve smyslu ust. § 179 téhož zákona. Podle ust. § 120a odst. 2 zákona o pobytu cizinců pak platí, že vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, vydá policie postupem podle

ust. § 101 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nové rozhodnutí ve věci, k čemuž si opět musí vyžádat již zmiňované závazné stanovisko ministerstva. Správní soud je však povinen hodnotit tyto možné právní nástroje pro uplatňování principu *„non-refoulement“* nikoliv pouze v obecné rovině, ale vzhledem k osobě stěžovatelky a konkrétním okolnostem její věci.

Pokud pak správní soud shledá uvedené záruky v daném případě dostatečnými pro respektování principu *„non-refoulement“*, nebude vzhledem k ust § 75 odst. 1 s. ř. s. třeba, aby se novými skutkovými okolnostmi v tomto řízení dále zabýval. Pokud je naopak dostatečnými neshledá, bude povinen ponechat procesní pravidlo vyplývající z ust. § 75 odst. 1 s. ř. s. stranou a nové okolnosti bude muset po případném doplnění dokazování řádně zhodnotit z toho hlediska, zda odůvodňují udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Pokud v takovém případě tyto důvody shledá opodstatněnými, bude povinen rozhodnutí žalovaného zrušit a zavázat ho právním názorem, podle něhož má být stěžovatelce udělena doplňková ochrana. Městský soud bude oprávněn zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení také v případě, kdy neshledá v této věci dostatečné záruky pro respektování principu *„non-refoulement“*, ale zároveň dospěje k závěru, že nemá dostatečný skutkový podklad pro posouzení nových důvodů pro udělení doplňkové ochrany a že by jeho doplnění vyžadovalo natolik rozsáhlé dokazování, jež by přesahovalo rámec dokazování před správními soudy a mohlo by být lépe a hospodárněji provedeno v řízení před správním orgánem.

Nejvyšší správní soud proto z uvedených důvodů zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2014, č. j. 4 Az 23/2013 – 50, podle ust. § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s., a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, neboť neshledal důvody pro jeho nařízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu